

Fremskrivning af behovet for sygeplejersker i kommunerne

Af Bodil Helbech Kleist, BOHH@kl.dk

Formålet med dette analysenotat er at estimere udviklingen i efterspørgslen efter sygeplejersker i kommunerne til hhv. hjemmesygepleje, hjemmehjælp og plejeboliger ved en demografisk fremskrivning af behovet.

Dato: 6. juni 2019

Sags ID: SAG-2019-03170
Dok. ID: 2770016

E-mail: BOHH@kl.dk
Direkte: 3370 3636

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 10

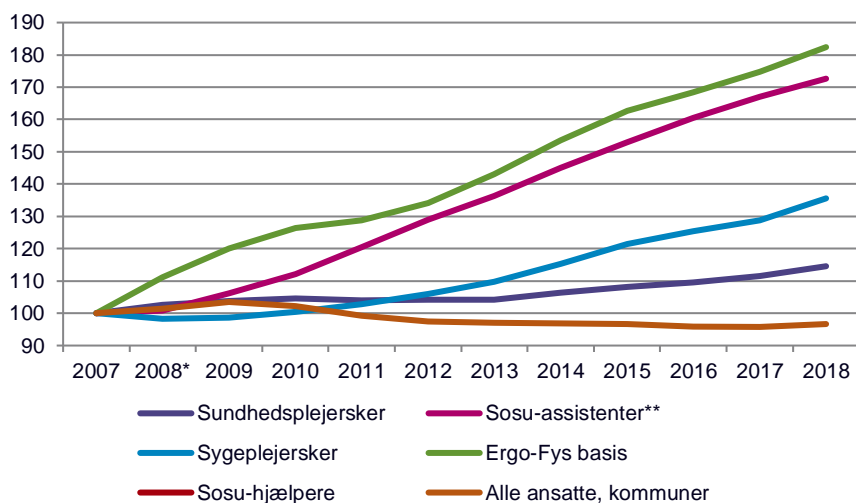
Analysens hovedkonklusioner

- I januar 2019 var der i alt 14.489 sygeplejersker ansat i kommunerne (heraf 2.083 ledende sygeplejersker). Tre ud af fire er ansat til enten hjemmesygepleje, hjemmehjælp eller plejeboliger.
- Behovet for sygeplejersker ansat i hjemmesygeplejen, hjemmehjælp og plejeboliger i kommunerne vil samlet set stige med 17 pct. frem til 2025 og med 35 pct. frem til 2030, hvis man alene tager højde for demografiske udvikling i befolkningen.
- I absolutte tal betyder det, at antallet af sygeplejersker på disse tre områder samlet skal stige fra ca. 10.900 sygeplejersker i 2019 til ca. 14.700 sygeplejersker i 2030. Dvs. der er behov for 3.800 flere sygeplejersker i 2030 (ca. 3.300 ikke-ledende sygeplejersker og knap 600 ledende sygeplejersker).
- Den *relative* stigning i behovet for sygeplejersker er størst, hvad angår sygeplejersker ansat ved plejeboliger. Denne gruppe bør ifølge den demografiske fremskrivning stige med 40 pct. frem til 2030. Den største stigning *antalsmæssigt* findes dog i hjemmesygeplejen, hvor antallet af sygeplejersker ifølge den demografiske fremskrivning bør stige med ca. 2.400 sygeplejersker frem til 2030.
- Antallet af sygeplejersker ansat på de tre områder er steget omtrent dobbelt så meget i perioden 2017-2019, som den demografiske udvikling tilsiger et behov for i perioden.
- Der er tale om en "ren" demografisk fremskrivning, dvs. en fremskrivning af hvad behovet for sygeplejersker vil være i fremtiden, når antallet af ældre stiger – alt andet lige. Det vil sige, hvis det nuværende serviceniveau fastholdes, og der ikke sker ændringer i opgaver, organisering m.m. Ændringer i helbredstilstanden blandt ældre ("sund aldring") tages der heller ikke højde for.

1 Baggrund og indledning

Siden 2007 er det samlede antal kommunalt ansatte faldet, mens antallet af autoriseret sundhedsfagligt personale i kommunerne er steget markant jf. figur 1. Stigningen er størst (relativt set) hvad angår antallet af ergo- og fysioterapeuter og SOSU-assistenten, som er steget med omkring 70-80 pct. siden 2007, mens antallet af sygeplejersker er steget med 36 pct. i samme periode.

Figur 1. Udviklingen i autoriseret sundhedsfagligt personale (fuldtidsbeskæftigede) i kommunerne, 2007-2018, indeks 2007=100 pct.

*2008 beregnet pba. tre kvartaler feb, aug og nov, da maj påvirket af strejke.

** er inkl. sosu-assistenten i ansat i kommunerne men efter regional overenskomst.

Kilde: Kommunernes og regionernes lønstatistik.

På grund af den demografiske udvikling må det forventes, at behovet for autoriseret sundhedspersonale i kommunerne fortsætter med at stige i årene fremover. I dette notat estimeres efterspørgslen efter én faggruppe i kommunerne – nemlig sygeplejersker – i fremtiden. Fremskrivningen er afgrænset til sygeplejersker ansat i hhv. hjemmesygeplejen, hjemmehjælpen eller plejeboliger.

Der er tale om en "ren" demografisk fremskrivning, dvs. en fremskrivning af hvad behovet for sygeplejersker vil være i fremtiden, når antallet af ældre stiger – alt andet lige. Det vil sige, hvis det nuværende serviceniveau fastholdes, og der ikke sker ændringer i opgaver, organisering m.m. Ændringer i helbredstilstanden blandt ældre ("sund aldring") tages der heller ikke højde for.

Dato: 6. juni 2019

Sags ID: SAG-2019-03170

Dok. ID: 2770016

E-mail: BOHH@kl.dk

Direkte: 3370 3636

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 2 af 10

2 Data og metode

Fremskrivningen af behovet for sygeplejersker i kommunerne i fremtiden er foretaget med udgangspunkt i følgende:

- 1) Det eksisterende antal sygeplejersker i hhv. hjemmesygeplejen, hjemmehjælp og plejeboliger i kommunerne i 2017-2019 (KRL-udtræk)
- 2) Den forventede udvikling i antallet af borgere i hver aldersgruppe fremover (Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning)
- 3) Aldersspecifikke frekvenser for borgernes brug af hhv. hjemmesygepleje, hjemmehjælp (personlig pleje) og plejeboliger i 2017 i udvalgte kommuner med indberettede data (egne beregninger baseret på registerdata i Danmarks Statistiks forskerservice).

2.1 Det eksisterende antal sygeplejersker ansat i kommunerne

Det faktiske antal sygeplejersker ansat i kommunerne er trukket gennem Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (KRL)'s database SIRKA. Både ikke-ledende og ledende sygeplejersker er medtaget. Antallet af personer er opgjort som antallet af ansatte uanset arbejdstid (dvs. ikke som antallet af fuldtidspersoner). Sygeplejerskernes arbejdsområde (hjemmesygepleje, hjemmehjælp eller plejebolig) er afgjort ud fra funktionsnummer i kontoplanen (2019-struktur). Kun overenskomstansatte og tjenestemænd er medtaget (ikke elever, personer i fleksjob og andre ekstraordinært ansatte).

2.2 Den forventede demografiske udvikling i befolkningen

Den forventede demografiske udvikling i befolkningen er hentet fra Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning (2019) via statistikbanken.dk.

2.3 Borgernes brug af hjemmesygepleje, hjemmehjælp og plejeboliger

En vigtig parameter i fremskrivningen er borgernes aktuelle brug af hhv. hjemmesygepleje, hjemmehjælp og plejeboliger på hvert alderstrin. Dette er beregnet på baggrund af kommunale data, som er behæftet med en vis usikkerhed pga. manglende og forskelligartede indberetninger. Derfor anvendes kun data fra et udvalg af kommuner, som har tilstrækkeligt dækkende indberetninger i januar 2017 (49-88 kommuner på tværs af områder). Dette kan påvirke repræsentativiteten i beregningerne. Århus Kommunes data indgår fx ikke i datagrundlaget vedr. hjemmesygepleje og Aalborg Kommune indgår ikke i datagrundlaget vedr. både hjemmesygepleje og plejeboliger.

Til at estimere borgernes brug af de tre typer indsatser på hvert alderstrin bruges følgende parametre:

- Gennemsnitligt antal hjemmesygeplejekontakter pr. borger i januar måned 2017 (49 kommuner)
- Andel borgere, der bor i plejebolig i januar 2017 (82 kommuner)
- Gennemsnitligt antal minutters visiteret personlig pleje ugentligt pr. borger i januar måned 2017 (88 kommuner)

Andre parametre til at afspejle borgernes brug af hjemmesygepleje, hjemmehjælp og plejeboliger er også afprøvet i fremskrivningen, men det gav ikke anledning til væsentlige ændringer i resultatet (fx andel modtagere, antal timers visiteret hjælp, antal kontakter månedligt hhv. i januar og hele året samt andre kommuneafgrænsninger),

2.4 Antagelser og forbehold i fremskrivningen

Der er tale om en "ren" demografisk fremskrivning, dvs. en fremskrivning af hvad behovet for sygeplejersker vil være i fremtiden, når antallet af ældre stiger – alt andet lige. Det vil sige, hvis det nuværende serviceniveau fastholdes, og der ikke sker ændringer i opgavefordelingen mellem sektorer eller kommunale indsats typer. Fremskrivningen tager heller ikke højde for ændringer udvikling af nye metoder/teknologier eller rehabilitering eller i eventuelle ændringer i den aldersspecifikke helbredstilstand over tid, der kan ændre borgernes behov for hjælp og pleje fra sygeplejersker.

Det er en grundlæggende antagelse i fremskrivningen, at borgernes brug af hhv. hjemmesygepleje, hjemmehjælp (personlig pleje) og plejeboliger på tværs af aldersgrupper repræsenterer den relative fordeling af *behovet for sygeplejersker* ansat på disse områder i kommunerne. Der er dog ansat andre faggrupper end sygeplejersker på de tre områder. Fremskrivningen tager ikke højde for, hvis fordelingen af personalegrupper på de tre områder ændrer sig over tid (antallet af sygeplejersker i forhold til antallet af fx SOSU-assistent, SOSU-hjælper m.m.).

Fremskrivningen er foretaget med udgangspunkt i antallet af ansatte sygeplejersker uanset deres arbejdstid (ikke i antallet af fuldtidspersoner). Fremskrivningen af behovet for sygeplejersker i fremtiden antager samme gennemsnitlige arbejdstid pr. sygeplejerske som i 2017/2019.

Der medtages både ledende og ikke ledende sygeplejersker i fremskrivningen, og begge gruppers størrelse fremskrives med samme faktor. Dvs. det antages, at der er behov for samme forhold mellem ikke-ledende og ledende sygeplejersker fremover.

Afgrænsningen af antallet af sygeplejersker ansat i hhv. hjemmesygeplejen, til hjemmehjælp og i plejeboliger er baseret på funktions-numre i den autoriserede kontoplan (2019-struktur). Der er dog usikkerheder i kategoriseringen af hvilket område sygeplejerskerne er ansat på, hvilket gør at antallet af sygeplejersker på de tre områder sandsynligvis er lidt undervurderet i tallene.

Dato: 6. juni 2019

Sags ID: SAG-2019-03170
Dok. ID: 2770016

E-mail: BOHH@kl.dk
Direkte: 3370 3636

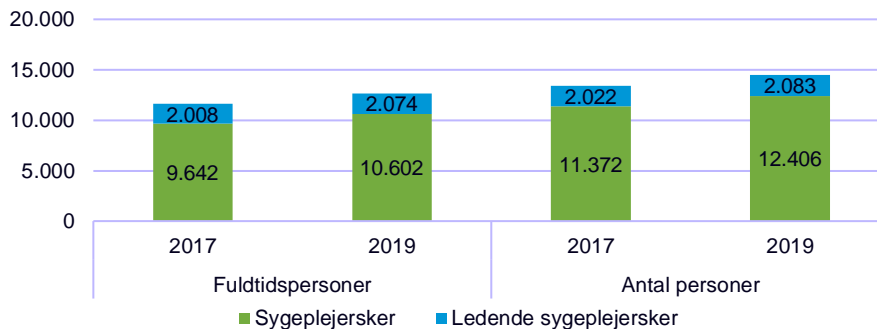
Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 10

3 Det aktuelle antal sygeplejersker i kommunerne

I januar 2019 var der i alt 12.406 sygeplejersker ansat i kommunerne. Dertil kommer 2.083 ledende sygeplejersker, så det samlede antal af sygeplejersker er 14.489. I fuldtidspersoner svarer det til 12.676 personer. Siden 2017 er det samlede antal af sygeplejersker steget med 8 pct.

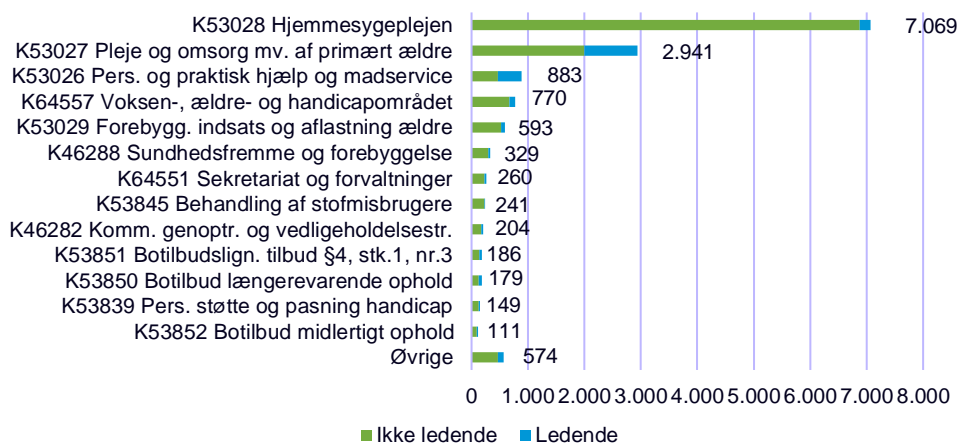
Figur 2.1: Antallet af sygeplejersker ansat i kommunerne i januar 2017 og 2019

Kilde: Udtræk fra KRL (Sirka).

Halvdelen (49 pct.) af alle sygeplejersker i kommunerne er ansat i hjemmesygeplejen (K5.30.28). Hver femte kommunale sygeplejerske (20 pct.) er ansat ved plejecentre/plejeboliger (K5.30.27) og 6 pct. er ansat til hjemmehjælp (K5.30.26). Det vil sige, at sygeplejersker på disse tre områder dækker i alt 75 pct. af alle kommunalt ansatte sygeplejersker. Andelen af ledende sygeplejersker varierer fra 2 pct. af alle sygeplejersker i hjemmesygeplejen til 47 pct. af alle sygeplejersker ansat i hjemmehjælpen.

Figur 2.2: Sygeplejersker ansat i kommuner fordelt efter områder, januar 2019

Note: Antal ansatte (ikke fuldtidspersoner). Området er opgjort efter funktionsnummer i kontoplanen. Denne fordeling af sygeplejersker afspejler ikke 100 pct. sygeplejerskernes arbejdssted.
Kilde: Udtræk fra KRL (Sirka).

Dato: 6. juni 2019

Sags ID: SAG-2019-03170
Dok. ID: 2770016

E-mail: BOHH@kl.dk
Direkte: 3370 3636

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 10

Sygeplejersker er den langt største personalegruppe i hjemmesygeplejen. Sygeplejersker og ledende sygeplejersker udgør 92 pct. af alle ansatte i hjemmesygeplejen jf. figur 2.3. Herudover er der ansat en del social- og sundhedsassistenter (udgør 5 pct.).

Dato: 6. juni 2019

Sags ID: SAG-2019-03170
Dok. ID: 2770016

E-mail: BOHH@kl.dk
Direkte: 3370 3636

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 10

Figur 2.3: Fordeling af stillingskategorier i hjemmesygeplejen, januar 2019

Kilde: Udtræk fra KRL (Sirka).

Sygeplejersker og ledende sygeplejersker udgør i alt kun 5 pct. af alle ansatte på plejecentre og 3 pct. af alle ansatte inden for hjemmehjælp jf. figur 2.4 og figur 2.5. De største personalegrupper begge steder er social- og sundhedshjælpere og -assistenter, som udgør hhv. 59 pct. og 71 pct. af alle ansatte på de to områder.

Figur 2.4: Fordeling af stillingskategorier på plejecentre/-boliger, januar 2019

Kilde: Udtræk fra KRL (Sirka).

Figur 2.5: Fordeling af stillingskategorier i hjemmehjælpen, januar 2019

Kilde: Udtræk fra KRL (Sirka).

4 Demografisk fremskrivning af behovet for sygeplejersker i kommunerne

Behovet for sygeplejersker ansat i hjemmesygeplejen, hjemmehjælp og plejeboliger i kommunerne vil samlet set stige med 17 pct. frem til 2025 og med 35 pct. frem til 2030, hvis man alene tager højde for demografiske udvikling i befolkningen. Den relative stigning i behovet for sygeplejersker er størst, hvad angår sygeplejersker ansat ved plejeboliger. Denne gruppe bør – alt andet lige – stige med 40 pct. frem til 2030, når der tages højde for den demografiske udvikling.

Dato: 6. juni 2019

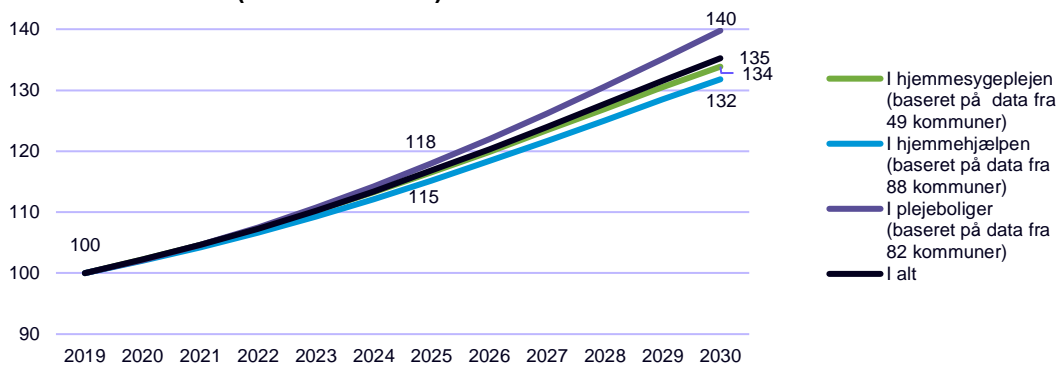
 Sags ID: SAG-2019-03170
 Dok. ID: 2770016

 E-mail: BOHH@kl.dk
 Direkte: 3370 3636

 Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

 www.kl.dk
 Side 7 af 10

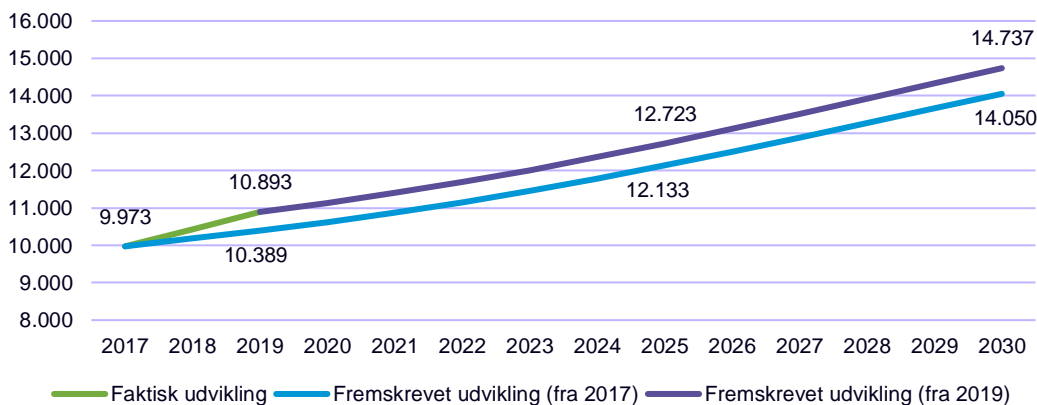
Figur 4.1: Demografisk fremskrivning af behovet for sygeplejersker i kommunerne fra 2017 til 2030 (indeks 2019=100)

Note: Fremskrivningen er baseret på de aldersspecifikke frekvenser af brug af hjemmesygepleje, hjemmehjælp og plejeboliger i udvalgte kommuner i 2017, [se bilag 1 og bilag 2](#).
 Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata i Danmarks Statistik og Danmarks statistiks befolkningsfremskrivning.

I absolutte tal betyder det, at antallet af sygeplejersker på disse tre områder samlet skal stige fra ca. 10.900 sygeplejersker i 2019 til ca. 14.700 sygeplejersker i 2030. Dvs. der er behov for 3.800 flere sygeplejersker i 2030. I 2025 vil der være behov for ca. 1.800 flere sygeplejersker end i 2019.

Figur 4.2: Demografisk fremskrivning af antallet af sygeplejersker i kommunerne fra 2017 til 2030

Note: Fremskrivningen er baseret på de aldersspecifikke frekvenser af brug af hjemmesygepleje, hjemmehjælp og plejeboliger i udvalgte kommuner i 2017, [se bilag 1 og bilag 2](#).
 Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata i Danmarks Statistik, Danmarks statistiks befolkningsfremskrivning og udtræk fra KRL's personaledatabase SIRKA.

Hvis man sammenholder den faktiske udvikling i antallet af sygeplejersker fra 2017 til 2019 med den rene demografiske fremskrivning fra 2017, ses det, at antallet af sygeplejersker på de tre områder i kommunerne er steget omtrent dobbelt så meget (9,2 pct.) som den demografiske fremskrivning tilgiser et behov for i samme periode (4,2 pct.) jf. figur 4.2.

Den største stigning – antalsmæssigt – findes i hjemmesygeplejen, hvor antallet af sygeplejersker ifølge den demografiske fremskrivning bør stige med ca. 2.400 sygeplejersker frem til 2030. I plejeboliger vil der være behov for knap 1.200 ekstra sygeplejersker, mens der i hjemmehjælpen vil være behov for knap 300 sygeplejersker mere i 2030.

Dato: 6. juni 2019

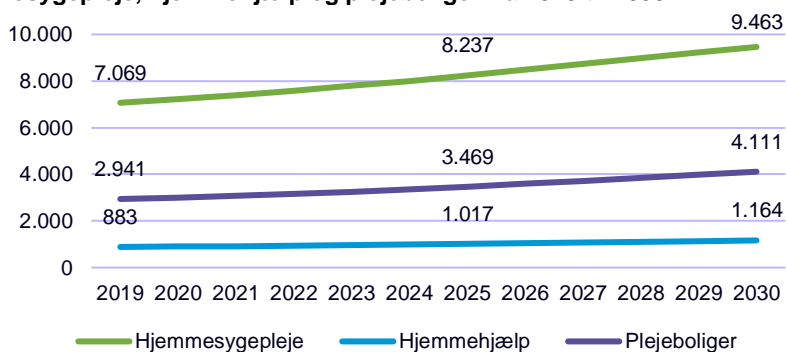
Sags ID: SAG-2019-03170
Dok. ID: 2770016

E-mail: BOHH@kl.dk
Direkte: 3370 3636

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 8 af 10

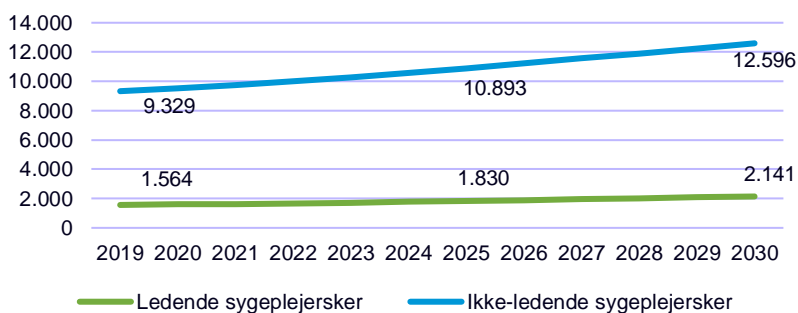
Figur 4.3: Demografisk fremskrivning af antallet af sygeplejersker i hhv. hjemmesygepleje, hjemmehjælp og plejeboliger fra 2019 til 2030

Note: Fremskrivningen er baseret på de aldersspecifikke frekvenser af brug af hjemmesygepleje, hjemmehjælp og plejeboliger i udvalgte kommuner i 2017, [se bilag 1 og bilag 2](#).
Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata i Danmarks Statistik, Danmarks statistiks befolkningsfremskrivning og udtræk fra KRL's personaledatabase SIRKA.

De i alt ca. 3.800 sygeplejersker, der er behov for ekstra i 2030 er fordelt på ca. 3.300 almindelige, ikke-ledende sygeplejersker og knap 600 ledende sygeplejersker jf. figur 4.4.

Figur 4.4: Demografisk fremskrivning af hhv. ledende og ikke-ledende sygeplejersker i hjemmesygepleje, hjemmehjælp og plejeboliger fra 2019 til 2030

Note: Fremskrivningen er baseret på de aldersspecifikke frekvenser af brug af hjemmesygepleje, hjemmehjælp og plejeboliger i udvalgte kommuner i 2017, [se bilag 1 og bilag 2](#).
Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata i Danmarks Statistik, Danmarks statistiks befolkningsfremskrivning og udtræk fra KRL's personaledatabase SIRKA.

Bilag 1. Aldersspecifik brug af hjemmesygepleje, personlig pleje (§83) og plejeboliger – anvendt i den demografiske fremskrivning

Dato: 6. juni 2019

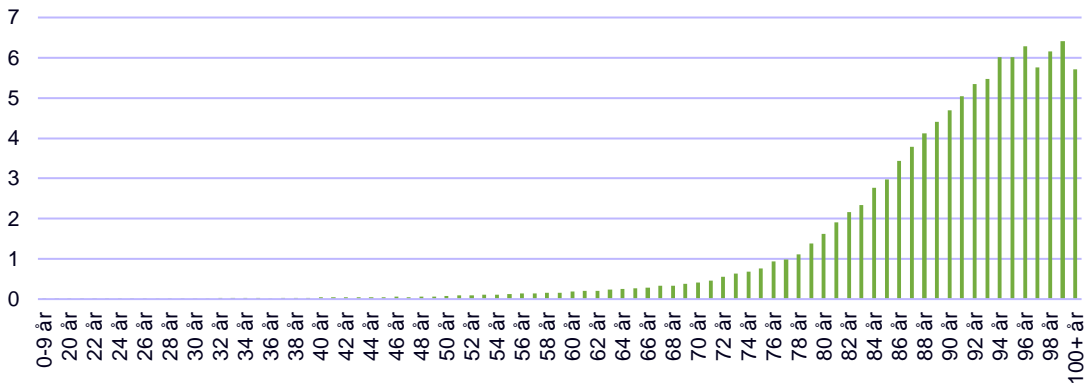
Sags ID: SAG-2019-03170
Dok. ID: 2770016

E-mail: BOHH@kl.dk
Direkte: 3370 3636

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

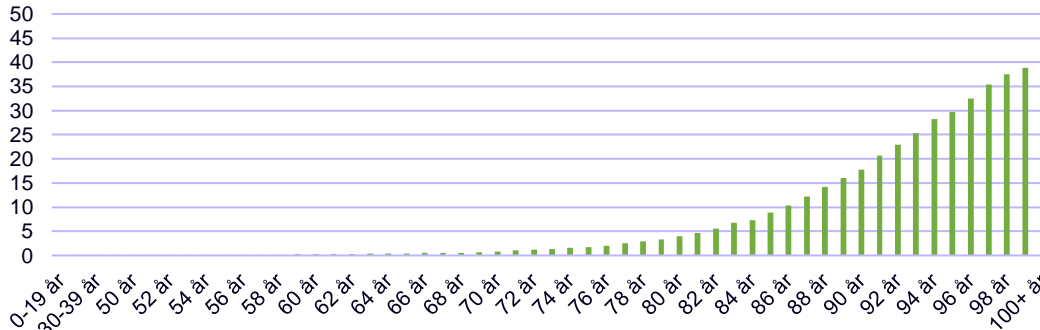
www.kl.dk
Side 9 af 10

Figur B1.1: Gennemsnitligt antal dage med kontakt med hjemmesygeplejen månedligt pr. borger i hver aldersgruppe, januar 2017 (baseret på data fra 49 kommuner)

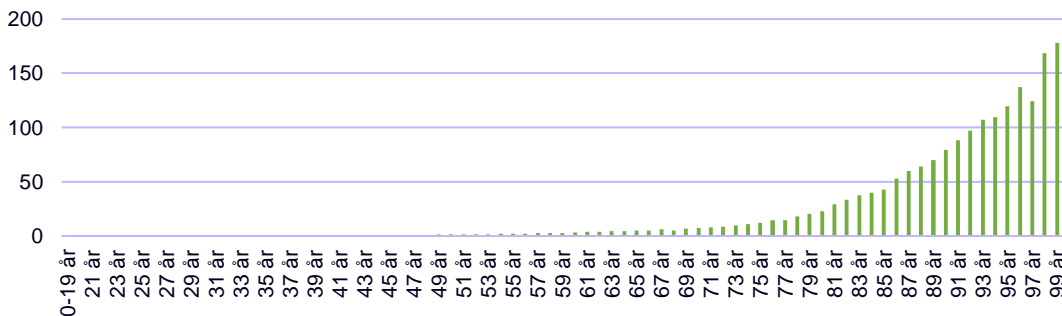
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur B1.2: Andel borgere i plejebolig i hver aldersgruppe, januar 2017 (baseret på data fra 82 kommuner)

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur B1.3: Gennemsnitligt antal minutters visiteret hjemmehjælp (personlig pleje) ugentligt pr. borger i hver aldersgruppe, januar 2017 (baseret på data fra 88 kommuner)

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Bilag 2 – Udvalgte kommuner

Dato: 6. juni 2019

49 kommuner med data for hjemmesygepleje i januar 2017

Assens
 Ballerup
 Billund
 Brøndby
 Brønderslev
 Egedal
 Fanø
 Favrskov
 Faxe
 Frederiksberg
 Frederikssund
 Faaborg-Midtfyn
 Gentofte
 Gladsaxe
 Glostrup
 Haderslev
 Hedensted
 Helsingør
 Herlev
 Herning
 Horsens
 Høje-Taastrup
 Ikast-Brande
 Ishøj
 Kalundborg
 Kolding
 København
 Lejre
 Lyngby-Taarbæk
 Læsø
 Middelfart
 Morsø
 Norddjurs
 Nyborg
 Odder
 Odense
 Randers
 Rebild
 Silkeborg
 Slagelse
 Stevns
 Svendborg
 Sønderborg
 Thisted
 Varde
 Vejen
 Vesthimmerlands
 Viborg
 Vordingborg

82 kommuner med data for plejeboligbeboere i januar 2017

Albertslund
 Allerød
 Assens
 Ballerup
 Billund
 Brøndby
 Brønderslev
 Dragør
 Egedal
 Fanø
 Favrskov
 Faxe
 Fredericia
 Frederiksberg
 Frederikssund
 Faaborg-Midtfyn
 Gentofte
 Gladsaxe
 Glostrup
 Greve
 Guldborgsund
 Haderslev
 Halsnæs
 Hedensted
 Helsingør
 Herlev
 Herning
 Hillerød
 Hjørring
 Holbæk
 Holstebro
 Horsens
 Høje Tåstrup
 Hørsholm
 Ikast-Brande
 Ishøj
 Kalundborg
 Kerteminde
 Kolding
 København
 Langeland
 Lejre
 Lemvig
 Lolland
 Lyngby-Tårnbæk
 Læsø
 Mariagerfjord
 Middelfart
 Morsø

88 kommuner med data for hjemmehjælp i januar 2017

Albertslund
 Allerød
 Assens
 Ballerup
 Billund
 Bornholm
 Brøndby
 Brønderslev
 Dragør
 Egedal
 Esbjerg
 Fanø
 Favrskov
 Fredericia
 Frederiksberg
 Frederikshavn
 Frederikssund
 Furesø
 Faaborg-Midtfyn
 Gentofte
 Gladsaxe
 Glostrup
 Greve
 Gribskov
 Guldborgsund
 Haderslev
 Halsnæs
 Hedensted
 Helsingør
 Herlev
 Herning
 Hillerød
 Hjørring
 Holbæk
 Holstebro
 Hvidovre
 Høje Tåstrup
 Hørsholm
 Ikast-Brande
 Ishøj
 Kalundborg
 Kerteminde
 Kolding
 København
 Køge
 Lejre
 Lolland
 Lyngby-Tårnbæk
 Læsø

Mariagerfjord
 Middelfart
 Morsø
 Norddjurs
 Nordfyns
 Nyborg
 Næstved
 Odense
 Odsherred
 Randers
 Rebild
 Ringkøbing-Skjern
 Roskilde
 Rudersdal
 Rødovre
 Samsø
 Silkeborg
 Skanderborg
 Skive
 Slagelse
 Solrød
 Sorø
 Stevns
 Struer
 Svendborg
 Syddjurs
 Sønderborg
 Thisted
 Tønder
 Vallensbæk
 Varde
 Vejen
 Vejle
 Vesthimmerlands
 Viborg
 Vordingborg
 Ærø
 Århus

 Sags ID: SAG-2019-03170
 Dok. ID: 2770016

 E-mail: BOHH@kl.dk
 Direkte: 3370 3636

 Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

 www.kl.dk
 Side 10 af 10